పరీక్ష విధానం, సిలబస్ : ఉద్యోగాల నియామకాలు

గ్రూప్ – I సర్వీసులు (ఆనర్స్ డిగ్రీ స్థాయి)

పరీక్ష విధానం

పరీక్ష అధ్యయన అంశం	కాల వ్యవధి (గంటలలో)	గరిష్ట మార్కులు
1. ప్రాథమిక పరీక్ష : జనరల్ స్టడీస్, మానసిక సామర్థ్యం (ఆబ్జెక్టివ్ టైపు ప్రశ్నలు)	2 ½	150
(ఎ) వ్రాత పరీక్ష (మెయిన్స్ ఎగ్జామ్) : జనరల్ ఇంగ్లీషు (అర్హత పరీక్ష)	3	150
పేపర్ – I : జనరల్ ఎస్సే(సాధారణ వ్యాసం) ఈ క్రింది అంశాలను ప్రస్తావించాల్సి ఉంటుంది. 1. సమకాలీన సాంఘిక అంశాలు, సామాజిక సమస్యలు 2. ఆర్థిక వృద్ధి, న్యాయం, సంబంధించిన అంశాలు 3. భారత రాకజీయాలలో గతిశీల పరిణామాలు 4. భారతదేశ చారిత్రక-సాంస్కృతిక వారసత్వం 5. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లో పురోభివృద్ధి 6. విద్య, మానవ వనరుల అభివృద్ధి	3	150
పేపర్ – II : చరిత్ర, సంస్కృతి, భౌగోళిక అంశాలు 1. భారతదేశ చరిత్ర, సంస్కృతి, ఆధునిక యుగం (1757 నుండి 1947 వరకు) ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత 2. తెలంగాణ చరిత్ర, సాంస్కృతిక వారసత్వం 3. భారతదేశం, తెలంగాణ రాష్ట్ర భౌగోళిక అంశాలు	3	150
పేపర్ – III : భారతీయ సమాజం, రాజ్యాంగం, పాలన 1. భారతీయ సమాజం, నిర్మాణం, వివిధ అంశాలు, సాంఘిక ఉద్యమాలు 2. భారత రాజ్యాంగం 3. పాలన	3	150
పేపర్ – IV : ఆర్థిక వ్యవస్థ – అభివృద్ధి 1. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ – అభివృద్ధి 2. తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ 3. అభివృద్ధి – పర్యావరణ సమస్యలు	3	150

పేపర్ – V : శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు, దత్తంశ అర్ధ వివరణ 1. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల పాత్ర, ప్రభావం 2. శాస్త్ర విజ్ఞాన అనువర్తనలో ఆధునిక ధోరణులు 3. దత్తంశ అర్ధ వివరణ, సమస్య పరిష్కారం	3	150
పేపర్ – VI : తెలంగాణ ఉద్యమం – రాష్ట్ర అవతరణ 1. తెలంగాణ భావన (1948 – 1970) 2. సమీకరణ దశ (1971 – 1990) 3. రాష్ట్ర ఆవిర్భావ దిశగా తెలంగాణ (1991 – 2014)	3	150
మొత్తం		900
(బి) మౌఖిక పరీక్ష		100
మొత్తం (అన్నింటి మొత్తం) :		1000

సిలబస్

గ్రూప్ – I సర్వీసులు : జనరల్ స్టడీస్, మానసిక సామర్థ్యం

(ప్రాథమిక పరీక్ష)

1. వర్తమాన వ్యవహారాలు – ప్రాంతీయ, జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలు.
2. అంతర్జాతీయ సంబంధాలు – సంఘటనలు
3. సామాన్య శాస్త్రం : శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లో భారతదేశ విజయాలు
4. పర్యావరణ అంశాలు : విపత్తు నిర్వహణ – నివారణ, ఉపశమన వ్యూహాలు
5. భరతదేశ ఆర్థిక, సాంఘిక అభివృద్ధి.
6. ప్రపంచ భౌగోళిక అంశాలు, భారతదేశ్ భౌగోళిక అంశాలు, తెలంగాణా రాష్ట్ర భౌగోళిక అంశాలు
7. భారతదేశ చరిత్ర, సాంస్కృతిక వారసత్వం.
8. భారత రాజ్యాంగం – రాజకీయ వ్యవస్థ.
9. భారతదేశంలో పాలన, ప్రభుత్వ విధానాలు.
10. తెలంగాణ రాష్ట్ర రాజకీయాలు.
11. తెలంగాణ సమాజం – సంస్కృతి, వారసత్వం, కళలు, సాహిత్యం.
12. సాంఘిక మినహాయింపు : లింగ భేదం, కులం, తెగ, వైకల్యం తదితర హక్కుల అంశాలు, సమ్మిళిత విధానాలు.
13. లాజికల్ రీజనింగ్ (తార్కిక వాద సరళి) : విశ్లేషణ సామర్థ్యం, దత్తాంశ అర్థ వివరణ.

<u>వ్రాత పరీక్ష (మెయిన్ ఎగ్జామ్)</u>

<u>జనరల్ ఇంగ్లీషు (అర్హత పరీక్ష)</u>

<u>పదో తరగతి స్థాయి, మౌఖిక పరీక్షకు అర్హత</u>

1. Spotting Errors : Spelling, Punctuation.

2. Fill in the blanks : Prepositions, Conjunctions, Verb tenses.

3. Re writing sentences – Active and Passive Voice : direct & Reported Speech, Usage of vocabulary

4. Jumbled Sentences.

5. Comprehension.

6. Précis writing.

7. Expansion.

8. Letter writing.

<u>పేపర్ – I : సాధారణ వ్యాసం</u>

<u>(అభ్యర్థులు ప్రతి సెక్షన్ నుండి ఒకటి వంతున మూడు వ్యాసాలను తప్పనిసరిగా వ్రాయాల్సి ఉంటుంది. ప్రతి సెక్షన్ లోనూ మూడు ప్రశ్నలు ఉంటాయి. ప్రతి వ్యాసానికి 50 మార్కులు ఉంటాయి)</u>

<u>సెక్షన్ – I</u>

1. సమకాలీన సాంఘిక అంశాలు, సామాజిక సమస్యలు.
2. ఆర్థిక వృద్ధి, న్యాయం కు సంబంధించిన అంశాలు.

<u>సెక్షన్ – II</u>

1. భారత రాజకీయాలలో గతి శీల పరిణామాలు.
2. భారతదేశ చారిత్రక, సాంస్కృతిక వారసత్వం.

<u>సెక్షన్ – III</u>

1. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లో పురోగతి అంశాలు.
2. విద్య, మానవ వనరుల అభివృద్ధి.

పేపర్ – II : చరిత్ర, సంస్కృతి, భౌగోళిక అంశాలు

I. భారతదేశ చరిత్ర – సంస్కృతి : ఆధునిక యుగం (క్రీ.శ. 1757 నుండి 1947 వరకు) ప్రత్యేక ప్రస్తావన

1. ప్రాచీన భారతీయ నాగరికతలు – సింధు, వైదిక నాగరికతలు : క్రీస్తు పూర్వం 6 వ శతాబ్దంలో మత ఉద్యమాల అవతరణ – జైన వాదం, భౌద్ధ వాదం, ఇండో – గ్రీకు వాస్తు నిర్మాణం, కళలు – గాంధార, మధుర, అమరావతి సంప్రదాయాలు, మౌర్యులు, శాతవాహనులు, గుప్తుల పాలన లో సాంఘిక, సాంస్కృతిక పరిస్థితులు.
2. ఇస్లాం ఆగమనం – భారతీయ సమాజంపై దాని ప్రభావం – భక్తి ఉద్యమం, సూఫీ ఉద్యమాల స్వభావం, ప్రాధాన్యత – వాస్తు నిర్మాణం, భాష సాహిత్యం, కళలకు కాకతీయ, విజయనగరపాలకుల తోడ్పాటు, భాష, సాహిత్య కళలు, వాస్తు నిర్మాణం, లలిత కళల రంగాలకు డిల్లీ సుల్తానులు, మొగలుల తోడ్పాటు, భారతదేశంలో, దక్కన్ లో మిశ్రమ సంస్కృతి ఆవిర్భావం.
3. భారతదేశంలో బ్రిటీషువలసవాదపాలన స్థాపన : కర్నాటిక్ యుద్దాలు, ప్లాసీ యుద్ధం, ఆంగ్లో-మైసూర్, ఆంగ్లో – మరాఠా, ఆంగ్లో – సిక్కు యుద్ధాలు, బ్రిటీష్ వలస పాలన ఆర్ధిక ప్రభావం : బ్రిటీష్ ఇండియా లో భూమిశిస్తు సెటిల్ మెంట్ వ్యవస్థలు, వ్యవసాయ వ్యాపారీకరణ, భూమికని వ్యవసాయ కార్మికుల పెరుగుదల, కరువు కాటకాలు, పేదరికం, పారిశ్రామిక విలోమం, సాంప్రదాయక చేతివృత్తుల క్షీణత, సంపదప్రవాహం, వ్యాపార – వాణిజ్య రంగాల వృద్ధి, భారతదేశ ఆర్ధిక రూపాంతరీకరణ రైల్వేలు-రహదారులు, రావాన – సమాచార వ్యవస్థలు – టెలిగ్రాఫ్, పోస్టల్ సర్వీసులు.
4. బ్రిటీష్ వ్యతిరేక తిరుగుబాట్లు – 19 వ శాతాబ్దంలో గిరిజన, రతుల తిరుగుబాట్లు – 1857 తిరుగుబాటు – కారణాలు, పర్యవసానాలు; భారతదేశంలో జాతీయవాదం అవతరణకు తోడ్పడిన కారకాలు, భారతదేశంలో సాంఘిక ఉద్యమాలు, మత ఉద్యమాలు, కులవ్యతిరేక ఉద్యమాలు ; బ్రహ్మసమాజం, ఆర్య సమాజం, అలీఘర్ ఉద్యమం, సత్యశోధక్ సమాజం – జ్యోతి బాఫూల్, పండిత రమాబాయి, నారాయణ గురు, అయ్యంకలి, అనిబిసెంటు, బ్రాహ్మణేతర, సామాజికన్యాయ ఆత్మగౌరవ ఉద్యమాలు, పెరియార్, మహాత్మ గాంధీ, అంబేద్కర్, ఇతరులు
5. భారత స్వాతంత్ర పోరాటం (1885 – 1947) మూడు దశలు, అఖిల భారత కిసాన్ సభ అవతరణ, వృద్ధి, కార్మిక ఉద్యమాలు – గిరిజన ఉద్యమాలు, లింగపర అంశాలు మహిళ ఉద్యమాలు, సామ్యవాద – కమ్యూనిష్టు ఉద్యమాల వృద్ధి, కులమత వాదాల వృద్ధి, భారతదేశ స్వాతంత్ర్య – దేశ విభజన.

II. తెలంగాణ చరిత్ర – సాంస్కృతిక వారసత్వం :-

1. ప్రాచీన యుగం లో తెలంగాణ చరిత్ర – సంస్కృతి – శాతవాహనులు, ఇక్ష్వాకులు, విష్ణుకుండినులు : జైన వాదం, బౌద్ధ వాదం అవతరణ – వృద్ధి.

2. మధ్యయుగాల తెలంగాణ – మిశ్రమ సంస్కృతి అవతరణ – కాకతీయులు, వెలమ రాజ్యాలు – భాష సాహిత్యం సంగీతం, నృత్యం, కళలు, వాస్తు నిర్మాణం సాంఘిక సాంస్కృతిక అభివృద్ధి లో వాటి తోడ్పాటు.

కుతుబ్ షాహీలు – తెలుగు సాహిత్యం, కళలు, వాస్తు నిర్మాణం తదితర రంగాల్లో వారి తోడ్పాటు : కాకతీయులకు, కుతుబ్ షాహీలకు వ్యతిరేకంగా నిరసన ఉద్యమాలు – సమ్మక్క సారక్క, సర్వాయి పాపన్న.

3. అసఫ్ జాహీ వంశ స్థాపన – సాలార్ జంగ్ సంస్కరణలు – తెలంగాణ ఆధునికీకరణ – నిజాం ప్రభువుల పాలనలో ఆర్ధిక అభివృద్ధి – భూ కమతాలు, సాంఘిక వ్యవస్థ, జాగీర్దారులు, దేశ్ ముఖ్ లు తదిదరులు, వెట్టి చాకిరి – బ్రిటీష్ సర్వ సార్వభౌమత్వం – నిజాం : హైదరాబాద్ లో 1857 తిరుగుబాటు – తుర్రెబాజ్ ఖాన్ పాత్ర, ఆరో నిజాం, ఏడో నిజాం పాలనలో సాంఘిక – ఆర్ధిక అభివృద్ధి – రైల్వేలు, రవాణ – సమాచార వ్యవస్థల వృద్ధి, పరిశ్రమల స్థాపన, విద్యా సంస్థల స్థాపన – అసఫ్ జాహీ కాలంలోని కట్టడాలు.

4. తెలంగాణ లో సాంఘిక – సాంస్కృతిక చైతన్యం – ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు – సాహిత్య, లైబ్రరీ ఉద్యమాలు, నిజాం రాష్ట్ర ఆంధ్ర జన సంఘం స్థాపన – ఆంధ్ర మహా సభ – సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలు – బ్రహ్మ సమాజం, ఆర్య సమాజం, ఆది హిందూ దళిత ఉద్యమాలు – భాగ్యరెడ్డి వర్మ పాత్ర, ఆంధ్ర మహాసభ – సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలు – బ్రహ్మ సమాజం, ఆర్య సమాజం, ఆది హిందూ దళిత ఉద్యమాలు – భాగ్య రెడ్డి వర్మ పాత్ర, ఆంధ్ర మహిళా సభ, మహిళా ఉద్యమాల్ వృద్ధి, హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ పాత్ర, వందేమాతరం ఉద్యమం.

5. నిజాం పాలనకు వ్యతిరేకంగా ప్రజల ఉద్యమాలు – ఆదివాసి తిరుగుబాట్లు – రాంజ గోండ్ – కొమరం భీం తిరుగుబాట్లు, తెలంగాణ రైతాంగ సాయుధ పోరాటం – ఆంధ్రమహా సభ పాత్ర, కమ్యునిష్టుల పాత్ర, మజ్లీస్ ఇత్తేహదుల్ ముస్లీమీన్ పార్టీ, రజాకార్లు – కాశీం రజ్వీ – పోలీసు చర్య – నిజామ్ పాలన సమాప్తి. హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత యూనియన్ లో విలీనం.

III. భారతదేశ భౌగోళిక అంశాలు – తెలంగాణ రాష్ట్ర భౌగోళిక అంశాలు :

1. భారతదేశం – భౌతిక స్వరూపం, భూ భౌతిక అంశాలు, మురుగునీటి పారుదల; శీతోష్ణస్థితి - రుతుపవనాల ధోరణులు, ఎల్ ని నో ప్రభావం, వర్షపాతాల హెచ్చు తగ్గులు – వరదలు, కరవు పరిస్థితులు, నేలలు; జీవజాలం, వన్య ప్రాణుల క్షీణత, సంరక్షణ చర్యలు; ప్రధాన ఖనిజాలు, శక్తి వనరులు – విస్తృతి, పరిరక్షణ, శక్తి వనరుల సంక్షోభం, సాంప్రదాయేతర ఇంధన వనరుల ప్రాత్ర ; సముద్ర వనరులు – ఆర్ధిక ప్రాధాన్యత, ప్రత్యేక ఆర్ధిక మండళ్ళు : నీటి వనరులు – లబ్యత, అంతర్ రాష్ట్ర నీటి పంపిణి సమస్యలు, జల సంరక్షణ చర్యలు :

2. వ్యవసాయం, సాగునీరు – ప్రధాన ఆహార పంటలు, ఆహారేతర పంటలు, వ్యవసాయ శీతోష్ణ మండలాలు, హరిత విప్లవం, వ్యవసాయరంగలో ఇటీవల ధోరణుల, భారీ సాగు నీటి ప్రాజెక్టులు, సాగు నీటి పారుదల

ప్రాంతాల అభివృద్ధి ; పరిశ్రమలు, భారీ పరిశ్రమలు – ఇనుము ఉక్కు, ప్రత్తి జౌళి, సిమెంట్, చక్కెర, ఆటో మొబైల్, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (ఐటి), ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ పరిశ్రమలు, స్థానికీకరణ కారకాలు, పారిశ్రామిక కారిడార్లు – ఆర్థిక అభివృద్ధి.

రవాణ రంగం : రవాణ సాధనాలు, ఆర్థిక అభివృద్ధిలో రైలు రోడ్డు మార్గాల పాత్ర, ప్రధాన రహదారులు, ఎక్స్ ప్రెస్ హైవేలు ; ప్రధాన నౌకాశ్రయాలు – భారతదేశ వాణిజ్యంలో మారుతున్న ధోరణులు, దిశలు – ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ పాత్ర, హిందూ మహా సముద్రంలో భారతదేశపు వ్యూహాత్మక స్థానం ; జనాభా – విస్తృతి, వృద్ధి, జనాభా సంబంధ లక్షణాలు, జనాభా సంబంధ లాభాంశాలు – పరిణామ స్థితులు, మానవ అభివృద్ధి – సూచిక, జనాభా సమస్యలు, జనాభా సంబంధ విధానాలు; ఆకర్షణీయ నగరాల భావన.

3. హైదరాబాద్ రాష్ట్ర భౌగోళిక విస్తృతి – ప్రస్తుత తెలంగాణ రాష్ట్ర భౌతిక స్వరూపం, వర్ష పాతం, శీతోష్ణస్థితి, నదులు, నేలలు, అటవీభూముల విస్తృతి, వన్యప్రాణులు – విస్తృతి, క్షీణత, పరిరక్షణ ; ఖనిజాలు, శక్తి వనరులు – బొగ్గు, ఇనుము, సున్నపురాయి తదితరాల విస్తృతి, థర్మల్ – హైడ్రో విద్యుత్తు ప్రాజెక్టులు, సమస్యలు, అవకాశాలు.

4. తెలంగాణ లో వ్యవసాయరంగం – వర్షాధారిత / మెత్త భూముల వ్యవసాయం, అనావృష్టి ప్రభావితప్రాంతాలు, ఉపశమన చర్యలు ; సాగునీటి వనరులు – కాలువలు, చెఱువులు, బావులు, భూగర్భ జలాల క్షీణత, పరిరక్షణ చర్యలు – మోషన్ కాకతీయ, పరిశ్రమలు – సిమెంటు, చక్కెర, మందులు, ఎలక్ట్రానిక్, పర్యాటక రంగం, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (ఐటి) రంగం, ఐటి ఐ ఆర్, ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్ళు, చేతి వృత్తి – హస్త కళలు, కుటీర పరిశ్రమలు – వాటి సమస్యలు, రోడ్డు – రైలు మార్గాల విస్తృతి, ఆర్థిక అభివృద్ధిలో రైలు-రోడ్డు మార్గాల పాత్ర; జనాభా-విస్తృతి, వృద్ధి, సాంద్రత, జనాభా సంబంధ లక్షణాలు (లింగ నిష్పత్తి, వయస్సు, అక్షరాస్యత తదితరాలు) గిరిజన తెగల జనాభా – విస్తృతి, గిరిజన ప్రాంతాల సమస్యలు; ట్రైబల్ ఏరియా అభివృద్ధి విధానాలు.

5. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పట్టణీకరణ ధోరణులు; విస్తీర్ణ – సదుపాయా మార్పుల అంశాలు, పట్టణాల వృద్ధి, వలసలు ; హైదరాబాద్ పట్టాన వృద్ధి దశలు – పరిణామక్రమం ; చారిత్రకంగా పరివర్తన చెందుతూ ఆధునిక కాస్మోపాలిటన్ మేగాపాలిస్ గా హైదరాబాద్ ఆవిర్భవించిన తీరు, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో హైదరాబాద్ ప్రాధాన్యత, నగర నిర్మాణం, పరిశ్రమలు, పారిశ్రామిక వాడలు, పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలూ రావాణ రంగం – అవుటర్ రింగ్ లోడ్డు, మెట్రో రైలు – సమస్యలు ; ప్రణాళిక రచన – హైదరాబాద్ మహానగర పాలక సంస్థ (జి హెచ్ ఎం సి), హైదరాబాద్ పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ (హుడా – హెచ్ యు డి ఎ) ల పాత్ర (మెట్రో పాలిటన్ అభివృద్ధి ప్రణాళిక – 2031, హెచ్ ఎం డి ఎ) పర్యాటక కేంద్రంగా హైదరాబాద్, గ్లోబల్ సిటీగా హైదరాబాద్.

<u>పేపర్ – III - భారత సమాజం, రాజ్యాంగం, పాలన</u>

I. భారత సమాజం, నిర్మాణం, అంశాలు – సామాజిక ఉద్యమాలు :

1. భారత సమాజం : ముఖ్య లక్షణాలు, భిన్నత్వంలో ఏకత్వం ; కుటుంబం, వివాహం, రక్త సంబంధం, కులం, తెగలు, మతం, భాషలు, గ్రామీణ – పట్టాన జీవన నిరంతరత బహుళ సంస్కృతి వాదం.
2. సాంఘిక మినహాయింపు – పీడిత వర్గాలు : షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యుల్డు తెగలు, బలహీన వర్గాలు, అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలు, మహిళలు, బాలలు, వయో వృద్ధులు, వికలాంగులు
3. సాంఘిక అంశాలు : పేదరికం, నిరుద్యోగం, బాల కార్మికత, మహిళలకు వ్యతిరేకంగా హింస, ప్రాంతీయ వాదం, కుల-మత వాదం, లౌకికవాదం, అవినీతి, కుల ఘర్షణలు, వ్యవసాయ కార్మికుల సమస్యలు, పట్టణీకరణ, అభివృద్ధి – నిరాశ్రయత, పర్యావరణ క్షీణత, సుస్థిర అభివృద్ధి, జనాభా విస్ఫోటనం, వ్యవసాయ సంక్షోభం, వలసలు.
4. ఎ) తెలంగాణ సాంఘిక అంశాలు : వెట్టి చాకిరి, జోగిని-దేవదాసీ వ్యవస్థ, స్త్రీ శిశువు (బాలికలు) ; ఫ్లోరోసిస్, బాలకార్మికత, వలసకూలీలు, బాల్య వివాహాలు.

   బి) తెలంగాణ లో సామాజిక ఉద్యమాలు.
5. భారతదేశంలో, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సాంఘిక విధానాలు – కార్యక్రమాలు : మహిళలు, బాలలు, వయో వృద్ధులు, వికల్లంగుల విషయంతో ప్రభుత్వ విధానాలు ; షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యుల్డు తెగలు, బలహీన వర్గాలు, అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వ విధానాలు ; పర్యావరణ విధానం, జనాభా విధానం విద్య విధానం, ఆరోగ్య విధానం, పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమాలు; షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూల్డు తెగలు, బలహీన వర్గాలు, మహిళలు, పిల్లలు, మైనారిటీలు, వయో వృద్ధులు, వికలాంగులు లకు సంబంధించిన సంక్షేమ పథకాలు.

II. భారత రాజ్యాంగం :

1. భారత రాజ్యంగ పరిణామ క్రమం : ముసాయిదా కమిటి పాత్ర : రాజ్యాంగ తత్వం, రాజ్యాంగ పవేశిక, రాజ్యాంగ ముఖ్య లక్షణాలు, మౌలిక స్వరూపం, సవరణలు.
2. ప్రాథమిక రక్కులు : స్వభావం – పరిధి ; ప్రాథమిక హక్కుల పరిధి విస్తరణ ; రాజ్యానికి – ఇతరులకు వ్యతిరేకంగా అమలు పరచాదగిన హక్కులు ; సంక్షేమ రాజ్యం, రాజ్యాంగ పరిధిలో పంపిణీ న్యాయం, ఆదేశ సూత్రాలు – సమన్వాయ పాలన, ప్రాథమిక విధులు.

3. ప్రభుత్వ వ్యవస్థ : పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ : కేంద్ర ప్రభుత్వం : రాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి – మంత్రి మండలి ; పార్లమెంటు ; అధికారాలు, విధులు ; రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ; గవర్నమెంట్, ముఖ్యమంత్రి – మంత్రి మండలి ' శాసన నిర్మాణ శాఖ ప్రత్యేక హక్కులు.
4. భారతదేశంలో న్యాయ వ్యవస్థ : సుప్రీంకోర్టు, హై కోర్టులు & అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ట్రిబ్యునళ్ళు ; సబార్డి నేట్ కోర్టులు ; న్యాయశాఖ స్వతంత్రత : న్యాయశాఖ జవాబు దారీతనం.
5. సమాఖ్య వ్యవస్థ : కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలు – సమాఖ్య నిర్మాణానికి సంబంధించిన అంశాలు – సవాళ్లు ; స్థానిక స్వపరిపాలన ప్రభుత్వాలు ; అధికారాల భాగస్వామ్యానికి సంబంధించి 73, 74 రాజ్యాంగ సవరణలు – పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ – మున్సిపల్ సంస్థలు ; అంతర్ రాష్ట్ర వివాదాల పరిష్కారం – ప్రధానంగా జలవివాదాలు – పరిష్కారాల అమలులో సవాళ్లు.

III. పాలన :

1. పాలన – సుపరిపాలన, ఇ-గవర్నెన్స్ (ఎలక్ట్రానిక్ పాలన) – అనువర్తనలు, నమూనాలు : కేంద్ర ప్రభుత్వ స్థాయిలో పాలన – కేబినెట్ సెక్రటేరియట్, ప్రధానమంత్రి కార్యాలయం (పిఎండి), కేంద్ర సచివాలయం, మంత్రిత్వ శాఖలు – పాలన శాఖలు, రాజ్యంగ బద్ధ కమిషన్లు – ఫైనాన్స్ కమిషన్, ఎలక్షన్ కమిషన్, యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్, భారతదేశ్ కంప్ట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ (సిఎజి), జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్, షెడ్యూల్డు కులాలు – షెడ్యుల్డు తెగలు, అల్ప సంఖ్యాక వర్గాలు, మహిళల జాతీయ కమిషన్లు, పార్లమెంటరీ కమిటీలు – అంచనాల సంఘం, ప్రభుత్వ ఖాతాల సంగం, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల సంఘం.
2. రాష్ట్ర స్థాయి, జిల్లా స్థాయిలో పాలన – సచివాలయం, డైరెక్టరేట్లు, వాటి మదయ సంబంధాలు ; జిల్లా పాలన – కలెక్టర్ పాత్ర, గ్రామీణ – పట్టణపాలన సంస్థలు – అధికారాలు, విధులు, సేవలు అందించే వ్యవస్థలు, కోపరేటివ్ లు (సహకార సంఘాలు). రాష్ట్ర ఫైనాన్సు కమిషన్, అధికారాలు-నిధుల బదలాయింపు – అంశాలు, సవాళ్ళు ; షెడ్యూల్డు కులాలు, షెడ్యూల్డు తెగలు, బలహీన వర్గాలు, అల్ప సంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమ అభివృద్ధి కార్పోరేషన్లు ; పాలన పై నియంత్రణ – శాసన నిర్మాణ, కార్య నిర్వాహక, న్యాయశాఖ ల నియంత్రణ.
3. పట్టణ- గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి కి అమలవుతున్న కార్యక్రమాలు, పనిచేస్తున్న ఏజెన్సీలు, సంస్థలు : ప్రజా కేంద్రక భాగస్వామ్య అభివృద్ధి ; పేదరిక నిర్మూలన కార్యక్రమాలు : మహిళ సాధికారత – సమ్మిళితవృద్ధి ; ఆరోగ్యం, ఆహార భద్రత, విద్యరంగం సంబంధించిన హక్కులు – అంశాలు, సవాళ్ళు.
4. అభివృద్ధి పైన, అభివృద్ధి ప్రక్రియలపైన చర్చ ; రాజ్యం – సేవలు అందించే అవకాశాలు : రాజ్యం – మార్కెట్ ; పౌర సమాజం ప్రమేయం – సమాజ ఆధారిత సంస్థలు (సి బి డీ లు) ; ప్రభుత్వేతర సంస్థలు (ఎన్ జి ఓ

లు) స్వయం సహాయక బృదాలు (ఎస్ హెచ్ జి లు) ; చారిటీలు – స్టేక్ హోల్డర్లు ; ప్రభుత్వ-ప్రైవేటు భాగస్వామ్యాలు (పి పి పి) : కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యత

5. పరిపాలనలో నైతిక విలువలు ; సివిల్ సర్వీసుల తటస్థత ; నిబద్ధ ఉద్యోగ స్వామ్యం ; రాజకీయ నాయకులు – ప్రభుత్వ అధికారుల సంబంధాలు ; సిటిజన్ చార్టర్లు ; లింగపర న్యాయ సంవేదన ; పరిపాలనలో పారదర్శకత, జవాబు దారీతనం ; పరిపాలనలో అవినీతి నిర్మూలన – సెంట్రల్ విజిలెన్స్ కమిషన్ ; కేంద్ర నేర పరిశోధక సంస్థ (సి బి ఐ) లోక్ పాల్, లోక్ ఆయుక్త ; అవినీతే నిరోధక విభాగం, వినియోగదారుల హక్కుల పరిరక్షణ యంత్రాంగాలు ; సమాచార హక్కు చట్టం 2005 అనువర్తన – ప్రభావం ; పరిపాలన సంస్కరణలు.

<u>పేపర్ – IV : ఆర్థిక వ్యవస్థ – అభివృద్ధి</u>

<u>I. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ – అభివృద్ధి :</u>

1. జాతీయ ఆదాయం – జాతీయ ఆదాయ గణన – భావనలు ; నామ మాత్రపు ఆదాయం, వాస్తవ ఆదాయం, భాత ఆర్థిక వ్యవస్థ నిర్మాణం – వృద్ధి, భారత జాతీయ ఆదాయంలో వివిధ రంగాల ధోరణులు.
2. పేదరికం – నిరుద్యోగం ; పేదరికం భావనలు, ఆదాయ ఆధారిత పేదరికం, ఆదాయేతర పేదరికం, సామర్థ్యాల దృక్పథం (మానవ పేదరిక సూచిక) పేదరిక గణన, పేదరికంలో ధోరణులు-భావనలు, అంచనాలు, నిరుద్యోగ ధోరణులు.
3. ద్రవ్యం – బ్యాంకింగ్ ; ద్రవ్య సరఫరా, భారతీయ బ్యాంకింగ్ నిర్మాణం, బ్యాంకు ఏ తార ఆర్థిక సంస్థలు, బ్యాంకింగ్ రంగంలో సంస్కరణలు, భారత రిజర్వ్ బ్యాంకు క్రెడిట్ క్రమబద్ధీకరణ.
4. ప్రభుత్వ విత్తం : పన్నుల నిర్మితి, కేంద్ర-రాష్ట్ర పన్నులు, రెవిన్యూ ఖాతాలో మూలధన ఖాతాలో ప్రభుత్వ వ్యయం, ప్రజారుణం, అంతర్గ తరుణాలు – బాహ్యరుణాల నిర్మితి, ద్రవ్య విధానం, కోశ (ఆర్థిక) విధానం, కేంద్ర బడ్జెట్, బడ్జెట్ విశ్లేషణ.
5. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ లో ప్రణాళిక రచన : లక్ష్యాలు, ప్రాధామ్యాలు, వ్యూహాలు, పంచవర్ష ప్రణాళికల విజయాలు, 12 వ పంచవర్ష ప్రణాళిక, సమ్మిళిత వృద్ధి, నీతి ఆయోగ్, ఆర్థిక సరళీకరణ, ప్రైవేటీకరణ ప్రపంచీకరణ, లక్షణాలు – పర్యవసానాలు.

<u>II. తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ :</u>

1. హైదరాబాద్ రాష్ట్రం లో తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ (వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, వ్యాపార వాణిజ్యాలు) : సమైక్య ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ (1956-2014) ; నిర్లక్ష్యం – అభివృద్ధి లేమి, తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, నిర్మాణం, వృద్ధి : స్థూల రాష్ట్ర ఆదాయం, తలసరి ఆదాయం, ఆదాయ అసమానతలు, పేదరికం.

2. మానవ వనరులు : జనాభా నిర్మితి – పరివర్తన ధోరణులు, జనాభాలోని లాభాంశాలు (లింగ నిష్పత్తి, ప్రజనన రేటు, మరణాల రేటు) : అక్షరాస్యత, వృత్తుల నిర్మితి.

3. భూ సంస్కరణలు : మొదటి తరం (1947-197౦), రెండో తరం (197౦ తదనంతరకాలం) భూ సంస్కరణలు ; మధ్య వర్తుల వ్యవస్థ రద్దు – జమీందారీ, జాగీర్దారీ, ఇనాందారీ వ్యవస్థల రద్దీ, కౌలుదారీ సంస్కరణలు, భూ పరిమితి నిబంధనలు – షెడ్యుల్డు ప్రాంతాల్లో భూ పరాయికరణ, భూ సంస్కరణల ప్రభావం.

4. వ్యవసాయ – అనుబంధ రంగాలు : రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో పంటలు – అనుబంధ రంగాల వాటాలో దూరనులు, భూ కమతాల పంపిణీ, సాగునీటి రంగ ధోరణులు, మెట్ట భూముల వ్యవసాయంలో సమస్యలు, వ్యవసాయంపై అధిక భారం, పంటల సరళిలో ధోరణులు, ఉత్పాదకతలో ధోరణులు, వ్యవసాయ పరపతి, విస్తరణ, మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు, సహకార సంఘాలు, ఉత్పత్తి కంపెనీలు.

5. పారిశ్రామిక, సేవల రంగాలు : పారిశ్రామిక అభివృద్ధి, పారిశ్రామిక రంగం నిర్మితి-వృద్ధి, సూక్ష్మ-చిన్న తరహ-మధ్య తరహ్ పరిశ్రమల రంగం (ఎం ఎస్ ఎం ఇ), ఖాయిలాపడ్డ పరిశ్రమల పునరుద్ధరణ, పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలూ, ఇంధనం (విద్యుత్తు), తెలంగాణ పారిశ్రామిక విధానం, సేవల రంగం నిర్మితి-వృద్ధి, పారిశ్రామిక – సేవల రంగాల్లో ఉద్యోగ అవకాశాల్లో ధోరణులు, తెలంగ్ సమాచార – సాంకేతిక పరిజ్ఞానం (ఐ సి టి) రంగ విధానం.

<u>III. అభివృద్ధి – పర్యావరణ సమస్యలు :</u>

1. పర్యావరణం – అభివృద్ధి (పరస్పర పోటీ) – పర్యావరణం నిర్వచనామ్, పర్యావరణ వాదం, పర్యావరణ పరిరక్షణ విధానం, పర్యావరణ విధానం, పర్యావరణ విధాన సాధనాలు.

2. సహజ వనరులు : అటవీ వనరులు – అడవుల వ్యాపారీకరణ – అటవీ చట్టాలు – అటవీ నివాసితులు, వినియోగదారుల మధ్య ఘర్షణ, నీరు : ఉపరితల జలాలు – భూగర్భజలాలు, నీటికోసం పోటీ డిమాండ్లు – త్రాగునీరు, పారిశ్రామిక – వ్యవసాయ అవసరాలకు జలాలు ; భూవనరులు : భూ వినియోగంపై పోటీ – ఆహారం, పోషణ, ఇంధనం, ఫైబర్, గనులు, పర్యావరణం కోసం డిమాండ్లు, సహజ వనరుల సుస్థిరత

3. పర్యావరణ వ్యవస్థలు – జీవవైవిధ్యం; పర్యావరణ శాస్త్రం – పర్యావరణ వ్యవస్థ - ఆహార గొలుసులు, పర్యావరణ నమూనాల వర్గీకరణ, జీవ వైవిధ్యం – దాని పరిరక్షణ, జీవ వైవిధ్యం లోని రకాలు, జీవ వైవిధ్యానికి అడ్డంకులు.

4. పర్యావరణ కాలుష్యం – వ్యర్థ ఘన పదార్థాల నిర్వహణ, వ్యర్థ ఘన పదార్థాల రకాలు, వ్యర్థ ఘన పదార్థాల ఉత్పాదనను ప్రభావితం చేసే కారకాలు, ఘన వ్యర్థాల ప్రభావం, పునరుత్పత్తి, తిరిగి వినియోగించడం.

5. ప్రపంచ పర్యావరణ అంశాలు : శీతోష్ణస్థితి లో మార్పులు, భూగోళం వేడి ఎకాడం – దాని ప్రభావాలు, సుస్థిర అభివృద్ధి.

పేపర్ – V – శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు – దత్తాంశ అర్ధ వివరణ

I. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల పాత్ర, ప్రభావాలు :

1. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల్లో సాంప్రదాయ అంశాలు, నూతనంగా ఉద్భవిస్తున్న అంశాలు : శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలో అదనపు అంశాల విలువ ; భారతదేశంలో వర్తమాన శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల పరిణామాలు, జాతీయ అభివృద్ధి కి ఒక ప్రేరణ సాధనంగా శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల ప్రాముఖ్యత, పారిశ్రామిక అభివృద్ధి – పట్టణీకరణ
2. శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల జాతీయ విధానం, కాలానుగుణంగా విధానపరమైన మార్పులు, టెక్నాలజీ మిషన్ – సమాచార సాంకేతిక రంగం (ఐసిటి), కంప్యూటర్లు రోబోటిక్స్, నానో టెక్నాలజీ, సమాచార పరిజ్ఞానంపై ప్రాధమిక అవగాహన
3. భారతదేశంలో అంతరిక్ష కార్యక్రమం ; పారిశ్రామిక రంగం, వ్యవసాయరంగం, ఇతర గ్రామీణ అభివృద్ధి కార్యకలాపాలలో అంతరిక్ష పరిజ్ఞానం అనువర్తనీయత, ఇంశాట్, ఇఆర్ఎస్ వ్యవస్థలు, ఎడ్యుశాట్, చాంద్రాయన్-I తదితర కార్యక్రమాలు, భవిష్యత్తు కార్యక్రమాలు
4. భారతదేశంలో విద్యారంగం, వ్యవసాయరంగం, పారిశ్రామిక రంగాల్లో అంతరిక్ష పరిజ్ఞానం అనువర్తన – వాతావరణం (శీతోష్ణస్థితి లో మార్పులు, వరదలు, తుఫానులు, సునామీ, సహజ విపత్తులు – మానవ విపత్తుల నిర్వహణలో అంతరిక్ష పరిజ్ఞానం అనువర్తనీయత
5. ఇంధన వనరులు : ఇంధన డిమాండ్లు, భారతదేశంలో ఇంధన వనరుల రంగం – హైడల్, ధర్మల్, న్యూక్లియర్ ఇంధన (విద్యుత్తు) తయారీ, పునరావృత వనరుల ప్రాముఖ్యం – సౌరశక్తి, వాయుశక్తి, చిన్న, స్వల్ప, సూక్ష్మ స్థాయి హైడల్, బయోమాస్, వ్యర్ధపదార్ధాల ఆధారిత వనరులు, జియోధర్మల్, తరంగ, ఇంధన విభాగాలు, ఇంధన భద్రత – శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాల పాత్ర, బయో ఇంధనం ఉత్పత్తి, వెలికితీత.

II. ఆధునిక శాస్త్రీయ విజ్ఞానం అనువర్తనలో నూతన ధోరణులు :

1. భారత దేశంలో పంతాలకు సంబంధించిన శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానం – మొక్కల లక్షణాలు – పంథా మొక్కలు, అటవీ వృక్ష జాతులు, ఔషద-సుగంధ ద్రవ్యాల మొక్కలు, ఉపయోగపడే మొక్కలు, హానికరమైన మొక్కలు, మానవజాతికి వీటి ఉపయోగాలు
2. బయోటెక్నాలజీ భావన, జనెటిక్ ఇంజనీరింగ్ అనువర్తన, స్టెమ్ సెక్ పరిశోధనలు, వ్యవసాయంలో బయోటెక్నాలజీ (భూ జనిత ఎరువులు, భూజనిత క్రిమి సంహారక మందులు, భూజనితే ఇంధనాలు, టిష్యుకల్చర్, క్లోనింగ్ ప్రక్రియ) పర్యావరణం (పర్యావరణ పరిశుభ్రత ప్రక్రియ లో బయోటెక్నాలజీ పాత్ర)

3. ఆహార సంబంధ అంశాల్లో బయోటెక్నాలజీ, ఆహార సంరక్షణ, ఆహార పదార్థాల గుణాత్మక ప్రమాణాలు, ఆహార చట్టాలు, నిబంధనలు, సేంద్రీయ వ్యవసాయంలో ఇటీవల ధోరణులు, వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ, పరిశుభ్రమైన త్రాగు నీరు, డిఫ్లోరిడైజేషన్ ప్రక్రియ, ఇతర మెళకువలు.
4. మైక్రోబల్ ఇన్ఫెక్షన్, బాక్టీరియా, వైరస్, ప్రోటోజోవల్, ఫంగల్ ఇన్ఫెక్షన్ల అవగాహపై పరిచయం వివిధ సూక్ష్మ క్రిముల ద్వారా సంభవించే – అతిసారం, డై సెంట్రీ, కలరా, ట్యూబర్క్యులాసిస్ (క్షయవ్యాధి), మలేరియా తదితర ఇన్ఫెక్షన్ల పై మౌలిక పరిజ్ఞానం, వ్యాధుల ప్రకంపనలలో నివారక చర్యలు.
5. వేక్సిన్లు – ఇమ్యునిటీ పై అవగాహన, వాక్సినేషన్ (వ్యాధి నిరోధక టీకాలు), సంప్రదాయ పద్ధతులలో వాక్సిన్ల ఉత్పత్తి తదితర మౌలిక భావనలపై అవాగాహన, (డిపిటి, రాబిస్ వ్యాక్సిన్ ల ఉత్పత్తి), ఆధునిక వ్యాక్సిన్ల ఉత్పత్తి (హెపిటైటిస్ వ్యాక్సిన్ ఉత్పత్తి)

III. దత్తాంశ అర్థ వివరణ – సమస్యా పరిష్కారం :

1. దత్తంశ విశ్లేషణ – గణాంక దత్తంశ విశ్లేషణ అర్థవివరణ, గ్రాఫ్ లు – చార్టులు అధ్యయనం, బార్ గ్రాఫ్ లు, లైన్ గ్రాఫ్ లు, పై-చార్టులు, వాటి నుండి సమాచార సంగ్రహణ.
2. పట్టిక రూపం, పాఠం రూపం ఆధారంగా సమస్య పరిష్కారంలో దత్తాంశ వినియోగం, ప్రోబబిలిటీ, లాజికల్ రీజనింగ్, విశ్లేషణ సామర్థ్యం, మానసిక సామర్థ్యం, తదితర అంశాల్లో ప్రోబ్లమ్ ల పరిష్కారం.
3. క్వాంటిటేటివ్ ఆప్టిట్యూడ్ – సంఖ్యల వరుసక్రమాలు, అనుక్రమాలు, సగటులు, సంఖ్యల వ్యవస్థలు, నిష్పత్తి, తులనాత్మకత, లాభనష్టాలు.
4. కాలం-పని, వేగం-కాలం, కాలం-దూరం, సాధారణ వడ్డీ, విశ్లేషణాత్మక, విమర్శనాత్మక హేతుగణన.
5. నిర్ణయీకరణ – సమస్యా పరిష్కారం : అభ్యర్థులకు ఒక నిర్దిష్ట సమస్యా నిర్మితి పరిస్థితిని ఇవ్వడం జరుగుతుంది. వారు దానిని నిశ్లేశించి, ఆ పరిస్థితులలో తల ఎత్తే సమస్యలకు వారి వారి పరిష్కారాలు సూచించవలసి ఉంటుంది.

పేపర్ – VI - తెలంగాణ ఉద్యమం – రాష్ట్ర ఆవిర్భావం

I. తెలంగాణ భావన :

1. చారిత్రక నిపధ్యం : హైదరాబాద్ సంస్థానంలో తెలంగాణ విలక్షణ సంస్కృతి ; తెలంగాణ భౌగోలిక, సంస్కృతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థిక లక్షణాలు ; తెలంగాణ ప్రజలు – కులాలు, తెగలు, మతాలు, కళలు, చేతి వృత్తులు నైపుణ్యాలు, భాషా వికాసం, మాండలికాలు, జాతరలు, పండుగలు, తెలంగాణ లోని ప్రముఖ ప్రాంతాలు ; హైదరాబాద్ సంస్థానంలో పాలన – సాలర్ జంగ్ పరిపాలన సంస్కరణలు ; ముల్కీ-నాన్ ముల్కీ అంశాల ఆవిర్భావం, మీర్ ఉస్మాన్ ఆలీఖాన్ హయాంలో ఉద్యోగ, సివిల్ సర్వీసు నిబంధనలు ; ఏడోనిజాం 1919 వ సంవత్సరపు ఫర్మానా ; ముల్కీ నిర్వచనం – 1935 ముల్కీలీగ్ గా పేరొందిన నిజాం

ప్రజల లీగ్ స్థాపన, దాని ప్రాధాన్యత ; 1948 లో హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత యూనియన్ లో విలీనం, మిలటరీ పాలన, వెల్లోడి పాలనలల్లో ఉద్యోగాల విధానాలు : ముల్కీ నిబంధనల ఉల్లంఘన – వాటి పర్యవసానాలు.

2. స్వతంత్ర భారతదేశంలో హైదరాబాద్ రాష్ట్రం : బూర్గుల రామకృష్ణారావు నేతృత్వంలో ప్రజా ప్రభుత్వ మంత్రి వర్గం ఏర్పాటు – 1952 ముల్కీ ఆందోళన, స్థానికులకు ఉద్యోగాల కోసం డిమాండ్, సిటీ కాలేజీ సంఘటన, దాని ప్రాధాన్యం – జస్టిస్ జగన్మోహన్ రెడ్డి కమిటీ నివేదిక, 1953 – తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం డిమాండ్ ప్రారంభ చర్చలు ; 1953 లో ఫజల్ అలీ నేతృత్వంలో రాష్ట్రాల పునర్ వ్యవస్థీకరణ కమిషన్ (ఎస్ ఆర్ సి) ఆవిర్భావానికి కారణాలు – ఎస్ ఆర్ సి ప్రధాన అంశాలు – సిఫార్సులు – ఎస్ ఆర్ సి పై, చైనా రాష్ట్రాలపై డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ అభిప్రాయాలు.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటు (1956) : పెద్ద మనుషుల ఒప్పందం, అందులోని అంశాలు – సిఫార్సులు : తెలంగాణ ప్రంతీయ కమిటీ నిర్మాణం, విధులు, పనితీరు – తెలంగాణ సంరక్షణల ఉల్లంఘన, కోస్తాంధ్ర ప్రాంతం నుండి వలసలు, వాటి పర్యవసానాలు, 1970 తరువాత వ్యవసాయం, నీటిపారుదల, విద్యుత్, విద్య, ఉద్యోగాలు, వైద్య-ఆరోగ్యం తదితర రంగాల్లో తెలంగాణ అభివృద్ధి స్వరూపం.

4. ఉద్యోగాలు – సర్వీస్ నిబంధనల ఉల్లంఘన : తెలంగాణ పోరాటం మూలాలు, కొత్తగూడెమ్ తదితర ప్రాంతాల్లో నిరసనలు ; రవీంద్రనాద్ ఆమరణ నిహారాన దీక్ష, ప్రత్యేక తెలంగాణ కోసం 1969 పోరాటం, జై తెలంగాణ ఉద్యమంలో మేధావులు, విద్యార్థులు, ఉద్యోగుల పాత్ర.

5. తెలంగాణ ప్రజాసమితి ఆవిర్భావం – ఉద్యమగమనం : తెలంగాణ ఉద్యమ విస్తరణ, ప్రధాన ఘట్టాలు : నాయకు, ప్రముఖులు – అఖిల పక్ష ఒప్పందం – జి.వో.36 – తెలంగాణ ఉద్యమం అణచివేత – దాని పర్యవసానాలు – ఎనిమిది సూత్రాలు, ఐదు సూత్రాలు పథకాలు, వాటి పర్యవసానాలు.

II. సమీకరణ దశ (1971-1990) :

1. ముల్కీ నిబంధనలపై కోర్టు తీర్పులు – జై ఆంధ్ర ఉద్యమం, దాని పర్యవసానాలు – 1973ఆరు సూత్రాల పథకం – దానిలోని అంశాలు : ఆర్టికల్ 371-డి : రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వుల ; 1975 జయభారత్ రెడ్డి సారథ్యంలోని అధికారుల కమిటీ నివేదిక – జి.వో.610 (1985) – దానిలోనే అంశాలు – ఉల్లంఘనలు, తెలంగాణ ఉద్యోగుల స్పందనలు, వినతులు.

2. నక్సలైట్ ఉద్యమం అవతరణ – విస్తరణ, కారణాలు, పర్యవసానాలు ; ఉత్తర తెలంగాణా జగిత్యాల – సిరిసిల్లలలో భూస్వామ్య వ్యతిరేక పోరాటాలు రైతు కూలీ సంఘాలు, గిరిజన భూముల పరాయీకరణ – ఆదివాసీల తిరుగుబాటు – జల, జంగిల్, జమీన్.

3. 1980 దశకంలో ప్రాంతీయ పార్టీల అవతరణ – తెలంగాణ రాజకీయ, సాంఘిక-ఆర్థిక, సాంస్కృతిక స్వభావంలో మార్పులు, తెలుగుజాతి పేరుతో తెలంగాణ అస్తిత్వం అణచివేత ; తెలంగాణ లో హైదరాబాద్

ఇతర ప్రాంతాల్లో నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థ విస్తరణ – స్థిరాస్తి రంగం (రియల్ ఎస్టేట్) కాంట్రాక్టులు, ఫైనాన్స్ కంపెనీలు, ఫిల్మ్, మీడియా, వినోద పరిశ్రమలు, కార్పోరేట్ విద్య, ఆస్పత్రులు, తదితరాల విస్తరణ – ఆదిపత్య సంస్కృతి – తెలంగాణ ఆత్మ గౌరవం, మాండలికం, భాష సంస్కృతులపై దాని ప్రభావం.

4. 1990 దశకంలో సరళీకరణ, ప్రైవేటీకరణ విధానాలు – వాటి పర్యవసానాలు ; రాజకీయ అధికారం, పరిపాలన, విద్య, ఉద్యోగాల్లో ప్రాంతీయ అసమానతలు – అసమతౌల్యాలు అవతరణ పెరుగుదల, వ్యవసాయ సంక్షోభం, తెలంగాణలో క్షీణించిన చేతివృత్తులు, తెలంగాణ సమాజం ఆర్థిక వ్యవస్థ పై వాటి ప్రభావం.

5. తెలంగాణ అస్తిత్వం కోసం తపన – మేధో మధనాలు, చర్చలు – రాజకీయ, సైద్ధాంతిక ప్రయత్నాలు, తెలంగాణ ప్రాంతీయ అసమానతలు, వివక్ష, అభివృద్ధి లో వెనుకబాటు తనం పై పెరిగిన ప్రజల అసహనం ;

III. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావ దిశగా :

1. వివక్షకు వ్యతిరేకంగా ప్రజాచైతన్యం, మేధో స్పందనలు – పౌర సంఘాలు ఆవిర్భావం : ప్రత్యేక తెలంగాణ గుర్తింపు భావనల వ్యక్తీకరణ, ప్రత్యేక తెలంగాణా అంశాలను లేవనెత్తిన మొదటి సంఘాలు-సంస్థలు ; తెలంగాణ ఇన్ఫర్మేషన్ ట్రస్టు – తెలంగాణ ఐక్య వేదిక, భువనగిరి సభ – తెలంగాణ జనసభ, తెలంగాణ మహాసభ – వరంగల్ ప్రకటన – తెలంగాణ విద్యార్థుల వేదిక తదితర సంస్థలు – తెలంగాణ అంశం లేవనిత్తడంలో కాంగ్రెస్, బిజెపి ల యత్నాలు ;

2. 2001 తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి స్థాపన, రాజకీయ పునర్ కీకారణ, 2004 లో ఎన్నికల పొత్తులు, తెలంగాణ ఉద్యమంలో తరువాత దశ – యుపిఎ లో తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి (టిఆర్ఎస్) – గిర్గ్లానీ కమిటి – తెలంగాణ ఉద్యోగుల సంయుక్త కార్యాచరణ కమిటి – ప్రణబ్ ముఖర్జీ కమిటి – 2009 ఎన్నికలు – మైత్రులు – ఎన్నికల మానిఫెస్టో ల్లో తెలంగాణ – హైదరాబాద్ ఫ్రీ జోన్ కు వ్యతిరేకంగా పోరాటం – ప్రత్యేక రాష్ట్ర డిమాండ్ తో కె.చంద్రశేఖర్ రావు ఆమరణ నిరాహారదీక్ష – రాజకీయ ఐక్యకార్యాచరణ సమితి (ఐకాస) 2009 ఏర్పాటు.

3. రాజకీయ పార్టీల పాత్ర – టిఆర్ఎస్, కాంగ్రెస్, బిజెపి, వామపక్షపార్టీలు, ఎంఐఎం లతో పాటు తెలంగాణ ప్రజాఫ్రెంట్, తెలంగాణ యునైటెడ్ ఫ్రంట్ తదితర పార్టీల పాత్ర – దళిత బహుజన సంఘాలు – క్రింది స్థాయిలో ఉద్యమ సంఘాలు, ఇతర ఐక్య కార్యాచరణ సమితులు – ప్రధాన నిరసనలు – తెలంగాణ కోసం ఆత్మ బలిదానాలు.

4. తెలంగాణ లో సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవం – తెలంగాణ ఉద్యమంలో ఇతర ప్రతీకాత్మక భావనలు – సాహిత్యరూపాలు – ప్రదర్శన కళలు, ఇతర సాంస్కృతిక వ్యక్తీకరణలు – రచయితలు, కవులు, గాయకులూ, మేధావులు, కళాకారులు, పాత్రికేయులు, విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు న్యాయవాదులు, డాక్టర్లు, ప్రవాస భారతీయులు, మహిళలు, పౌరసమాజ బృందాలు, వ్యవస్థీకృత – అవ్యవస్థీకృతరంగ శామికులు,

వివిధ కులాలు, జాతులు ఇతర సాంఘిక వర్గాలు ఆందోళనను ప్రజా ఉద్యమంగా మార్చడంలో నిర్వహించిన పాత్ర – ఉద్యమ తీవ్రరూపం, నిరసన రూపాలు, ప్రధాన ఘట్టాలు, సకల జనుల సమ్మె, సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం, మోలియన్ మార్చ్ తదితరాలు.

5. పార్లమెంటరీ ప్రక్రియ : తెలంగాణ పై యుపిఏ ప్రభుత్వ విధానం – అఖిల పక్ష సమావేశం – ఆంథోని కమిటీ – తెలంగాణ పై కేంద్ర హోం మంత్రి ప్రకటనలు – శ్రీ కృష్ణ కమిటి నివేదిక – దాని సిఫార్సులు, తెలంగాణ పై ఆంధ్రప్రదేశ్ అసెంబ్లీ పార్లమెంటరీ వ్యవహారాలూ, పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రకటన – ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014 – ఎన్నికలు, తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి విజయం, తెలంగాణాలో తొలి ప్రభుత్వం.